COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.6.2024
COM(2024) 259 final

RAPORT AL COMISIEI

CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles IV pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2023

RAPORT AL COMISIEI

CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles IV pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2023

1. Considerații generale

Programul „Pericles IV” (denumit în continuare „programul”) este un program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării. Acesta înlocuiește programul Pericles 2020 care s-a desfășurat în perioada 2013-2020 și programul Pericles care s-a desfășurat în perioada 2002-2013. Programul a fost instituit prin **Regulamentul (UE) 2021/840 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021**[1]**. Aplicarea sa a fost extinsă la statele membre neparticipante prin Regulamentul (UE) 2021/1696 al Consiliului din 21 septembrie 2021**[2]. Regulamentul (UE) 2021/840 stabilește că perioada de derulare a programului se încheie la 31 decembrie 2027. **În conformitate cu articolul 12 alineatul (3) din regulament**, Comisia trebuie să furnizeze anual Parlamentului European și Consiliului informații cu privire la rezultatele programului. Prezentul raport anual răspunde acestei cerințe în ceea ce privește anul 2023. Raportul oferă informații privind angajamentele și punerea în aplicare a programului „Pericles IV” în 2023, precum și privind punerea în aplicare în 2023 a acțiunilor angajate în anii precedenți și în cadrul generației anterioare a programului.

2. Angajamente în cadrul programului anual de lucru 2023

Bugetul anual pentru punerea în aplicare a programului pentru anul 2023 a fost stabilit la 667 060 EUR și a fost finanțat din linia bugetară 06.030100 [3]din bugetul general al Uniunii Europene pentru 2023. O sumă totală de 666 252,15 EUR a fost angajată în 2023, ceea ce reprezintă 99,88 % din bugetul total. Programul este pus în aplicare prin acțiuni cofinanțate (subvenții) inițiate de către autoritățile competente ale statelor membre și prin „acțiuni ale Comisiei”, organizate direct de către Comisie. Suma totală a angajamentului include, de asemenea, un angajament de 26 328 EUR pentru a acoperi parțial costurile anuale de utilizare a instrumentului eGrants, un sistem de gestionare complet electronic (fără hârtie) pentru subvenții[4]. Pe lângă linia bugetară operațională, suma de 200 000 EUR a fost pusă la dispoziție la linia bugetară 06.010200[5] din bugetul general al Uniunii Europene. Din această sumă, 175 115,50 EUR au fost angajate pentru măsuri de sprijin, cum ar fi evaluarea la jumătatea perioadei a programului și partea rămasă din taxa anuală eGrants[6]. În special, suma

[1] Regulamentul (UE) 2021/840 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV”) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 331/2014.

[2] Regulamentul (UE) 2021/1696 al Consiliului din 21 septembrie 2021 de extindere la statele membre neparticipante a aplicării Regulamentului (UE) 2021/840 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV”).

[3] Linia bugetară 06.030100: protecția monedei euro împotriva falsificării.

[4] Suma totală pentru utilizarea instrumentului eGrants a fost de 44 941 EUR.

[5] Linia bugetară 06.010200: Cheltuieli de sprijin pentru protejarea monedei euro împotriva falsificării.

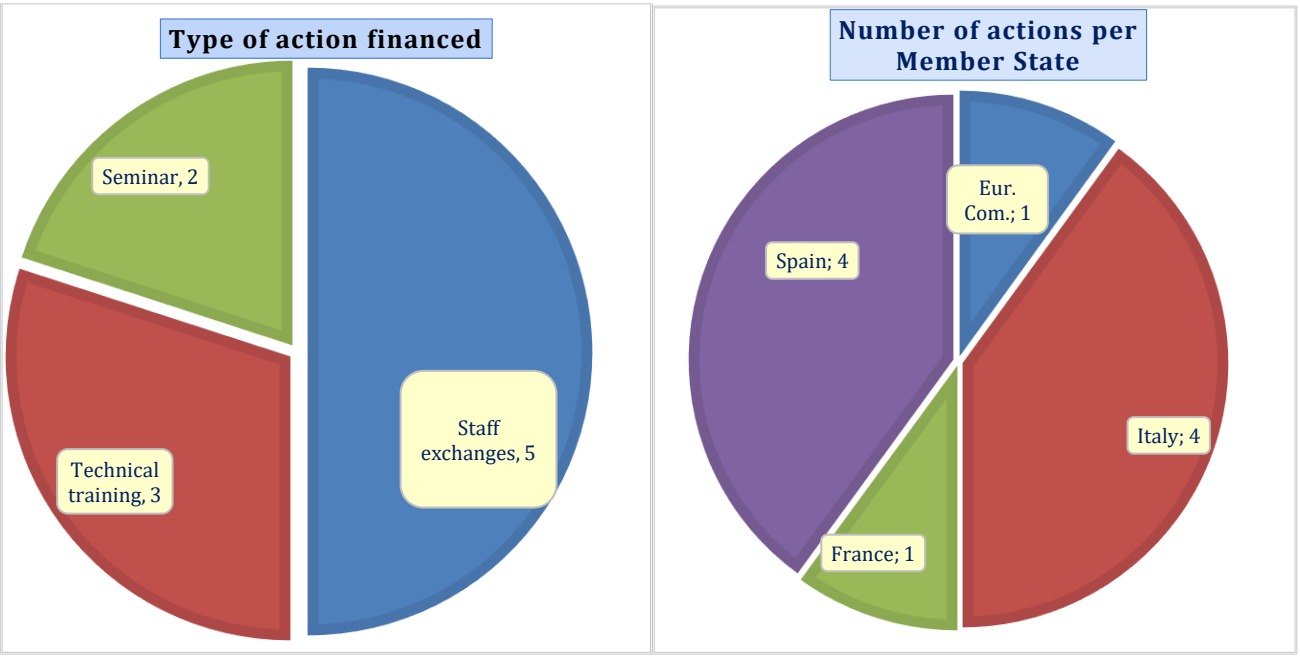
[6] Suma rămasă de 24 884,50 EUR a fost transferată la DG BUDG.

de 156 502,50 EUR a fost angajată pentru evaluarea la jumătatea perioadei a programului Pericles IV. Articolul 13 din Regulamentul Pericles IV indică faptul că evaluarea la jumătatea perioadei a programului Pericles IV se efectuează în termen de cel mult patru ani de la începerea acestuia, și anume anul 2021. Evaluarea la jumătatea perioadei (care acoperă perioada 2021-2023) va analiza, printre altele, realizările obiectivelor programului pe baza criteriilor de eficacitate, eficiență, relevanță, coerență și valoare adăugată europeană.

Punerea în aplicare a programului a reflectat angajamentul statelor membre și al Comisiei pentru protecția monedei euro împotriva falsificării. Discuțiile privind strategia anuală din cadrul reuniunilor Grupului de experți în domeniul falsificării monedei euro (ECEG) au făcut posibile abordarea principalelor amenințări și angajarea a 99,88 % din bugetul total în 2023. Programul s-a angajat să finanțeze 10 proiecte în total[7]: 9 subvenții au fost acordate cu succes în urma cererilor provenite de la autoritățile competente ale statelor membre și a fost finanțată 1 acțiune a Comisiei.

Acțiunea Comisiei a fost pusă în aplicare în 2023, iar o subvenție a fost parțial pusă în aplicare în 2023, în timp ce restul subvențiilor vor fi puse în aplicare integral în 2024 și ulterior.

Graficul I și graficul II: Tipul de acțiune finanțată și numărul de acțiuni per stat membru (acțiuni angajate în 2023, a se vedea anexa I)

Trebuie menționat faptul că Italia și Spania – două dintre statele membre cele mai afectate de falsificarea monedei euro – au primit din nou subvenții Pericles în acest an.

Acțiunile pentru care s-au efectuat angajamente în 2023 constau în 5 schimburi de personal, 3 cursuri de formare tehnică și 2 seminare. Acțiunile sunt programate să se desfășoare atât în interiorul, cât și în afara UE, în funcție de necesitățile specifice de protecție a monedei euro împotriva falsificării. De la crearea sa, programul și-a consolidat abordarea regională prin

[7] O imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra acțiunilor Pericles angajate în 2023 figurează în anexa I.

punerea în aplicare a unor acțiuni care implică regiuni ale lumii deosebit de importante pentru combaterea falsificării.

3. Punerea în aplicare a acțiunilor în 2023[8]

Imagine de ansamblu

Prezenta secțiune analizează punerea în aplicare a tuturor acțiunilor finanțate de Pericles în anul calendaristic 2023. Prin urmare, aceasta include punerea în aplicare a acțiunilor angajate în cadrul bugetelor „Pericles IV" 2021, 2022 și 2023 (6 granturi și 2 acțiuni ale Comisiei), precum și a acțiunilor angajate în cadrul bugetelor „Pericles 2020" anterioare (3 subvenții). Astfel, se evidențiază continuitatea programului în ceea ce privește conceperea acestuia și se reflectă eficacitatea programului Pericles în a proteja moneda euro împotriva falsificării prin acțiuni puse în aplicare anual.

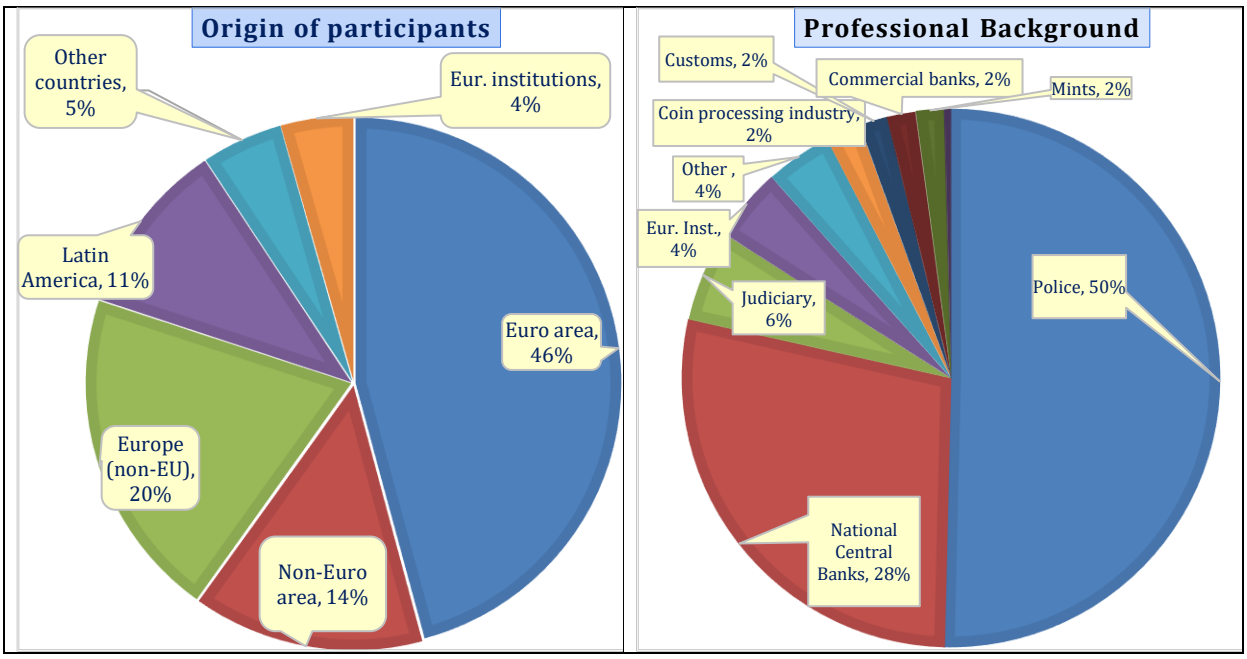
În 2023, au fost puse în aplicare în total 13 acțiuni finanțate prin programul Pericles, printre care:

- punerea în aplicare parțială de către Italia a unei acțiuni sub formă de subvenție angajată în 2023;
- punerea în aplicare de către statele membre a 6 acțiuni sub formă de subvenții angajate în perioada 2021-2022: aceste acțiuni au fost puse în aplicare de Spania (3 acțiuni), Croația (2 acțiuni) și, respectiv, Italia (1 acțiune);
- punerea în aplicare de către statele membre a 3 acțiuni sub formă de subvenții angajate în perioada 2019-2020: aceste acțiuni constau în mai multe etape (și anume schimburi de personal și seminare) care depășesc un an calendaristic și au fost puse în aplicare parțial de Italia, România și, respectiv, Franța;
- punerea în aplicare a 3 acțiuni ale Comisiei în materie de achiziții publice (1 angajată în 2023).

Acțiunile de mai sus constau în 7 schimburi de personal, 2 conferințe și 4 cursuri de formare tehnică (a se vedea, de asemenea, secțiunea 2 de mai sus). Un număr estimat de 526 de experți au participat la acțiunile menționate anterior.

[8] O imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra acțiunilor Pericles puse în aplicare în 2023 se regăsește în anexa II.

Graficul III și graficul IV: Originea participanților și domeniile de activitate profesională ale participanților (acțiuni puse în aplicare în 2023, a se vedea anexa II)[9]

În ceea ce privește originea, participanții provin din 54 de țări. Majoritatea stagiarilor (80 %) sunt participanți europeni: 46 % provin din statele membre din zona euro, în timp ce statele membre din afara zonei euro reprezintă 14 %, iar țările din afara UE reprezintă 20 %; 11 % dintre stagiari au provenit din America Latină. În sfârșit, 4 % dintre participanți au reprezentat instituțiile europene, 1 % au provenit din Africa și Orientul Mijlociu, iar 5 % din alte regiuni.

În ceea ce privește domeniile de activitate profesională ale participanților, membrii forțelor de poliție au reprezentat 50 % din total. Această prezență semnificativă se datorează faptului că autoritățile polițienești reprezintă prima linie în lupta împotriva falsificării monedei euro, precum și faptului că personalul de poliție include atât anchetatori, cât și tehnicieni. Alte categorii de participanți au reprezentat 50 % din total, ponderea experților din cadrul băncilor centrale naționale fiind de 28 %, aceștia constituind astfel al doilea cel mai mare grup de participanți. La fel ca în 2022, mai multe acțiuni din 2023 s-au axat pe participarea băncilor centrale. S-a înregistrat, de asemenea, o participare a magistraților (6 %), a instituțiilor europene (4 %), a monetăriilor (2 %) și a vămilor (< 2 %), reflectând o gamă completă de experiențe profesionale ale participanților. În sfârșit, punerea în aplicare a acțiunii Comisiei intitulate „A cincea reuniune din cadrul Platformei 1210” a avut ca rezultat o participare ridicată a reprezentanților industriei aparatelor de procesare a monedelor (CPM) (2 %) pentru al cincilea an, ceea ce indică faptul că sectorul privat este o parte interesată care joacă în continuare un rol semnificativ în lupta împotriva falsificării. Prin urmare, punerea în aplicare a programului ține seama de dimensiunile transnaționale și multidisciplinare ale programului, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2021/840, cu un grad ridicat de diversificare.

[9] Toate datele se referă atât la acțiunile finanțate în cadrul programului „Pericles IV”, cât și la acțiunile finanțate în cadrul programului Pericles 2020.

Aspecte importante ale punerii în aplicare în 2023

Programul a reușit să mențină și să continue să consolideze în 2023 cooperarea regională în Europa de Sud-Est și în America Latină:

- În 2023 au fost puse în aplicare mai multe acțiuni Pericles axate pe încurajarea și menținerea unei cooperări strânse între autoritățile naționale competente din Europa de Sud-Est. Aceasta a inclus două acțiuni (schimburi de personal) organizate de *Comando Carabinieri Antifalsificazione Monetaria* (CCAFM) din Italia, conferințe organizate de *Guardia di Finanza* (GDF) și poliția română (GIRP), precum și a cincea conferință a Rețelei balcanice pentru protecția monedei euro, organizată de Banca Națională a Croației, care a avut ca obiectiv încurajarea unei cooperări mai strânse între țările din sud-estul Europei. În plus, acțiunea Comisiei „Formare privind protecția monedei euro împotriva falsificării" din Chișinău (Moldova) a reunit participanți din partea principalelor autorități competente implicate în protecția monedelor (inclusiv a monedei euro) împotriva falsificării în Moldova: Poliția/Ministerul de Interne, Banca Națională, Sistemul Judiciar și Vamal.
- *Brigada de Investigación del Banco de España* (BIBE) din Spania a organizat un curs de formare în domeniul falsificării de monedă pentru experți din țările din America Latină, care a reunit autoritățile din 15 țări latinoamericane la Bogotá, în Columbia. Acțiunea a promovat măsuri de protecție a monedei euro împotriva falsificării în țările din America Latină care sunt potențial susceptibile la aceasta. Această acțiune a sprijinit, de asemenea, înființarea și funcționarea birourilor centrale naționale (BCN) pentru combaterea falsificării de monedă în țările participante. Pe baza unui program anterior de formare în același format, Argentina a înființat un astfel de birou central național.

Punerea în aplicare a programului în 2023 a fost caracterizată, de asemenea, de acțiuni axate pe evoluții tematice în lupta împotriva falsificării de monedă:

- O altă prioritate abordată de mai multe acțiuni a fost lupta împotriva falsurilor de înaltă calitate, punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1210/2010 și procesarea monedelor euro improprii circulației. Acțiunile care se axează inclusiv pe aceste aspecte au fost „activitatea de formare privind analiza monedelor falsificate pentru experți tehnici" organizată de Banco de España, precum și cea de a cincea reuniune a Platformei 1210, organizată sub forma unei acțiuni a Comisiei, care a reunit părți interesate din industria aparatelor de procesare a monedelor și din centrele naționale de analiză a monedelor. De asemenea, în 2023 a fost finalizat studiul „Nanoguard 3, development and industrialisation of high security coins" („Nanoguard 3, dezvoltarea și industrializarea monedelor de înaltă securitate"). Acest studiu, care a implicat monetării din Austria, Franța și Germania, având ca principal promotor *Monnaie de Paris*, reprezintă un alt pas către consolidarea elementelor de securitate ale monedelor euro.
- Mai multe acțiuni au abordat amenințarea reprezentată de internet/darknet în domeniul falsificării monedei euro, inclusiv disponibilitatea bancnotelor cu desen falsificat. Schimburile de personal și cursurile de formare tehnică, cum ar fi „Schimbul de personal privind tehnicile de investigare împotriva falsificării de monedă (SEITACC-

2)” al CCAFM din Italia și „Cursul de formare privind falsificarea de monedă pentru experți din țările din America Latină 2023” al BIBE din Spania au avut ca unul dintre principalele puncte focale distribuirea falsurilor pe darknet/internet.

Studiul privind produse de tipul „movie money”, „prop copy” și alte bancnote cu desen falsificat (care a făcut obiectul unei proceduri de achiziții publice) a avut ca obiectiv general completarea și dezvoltarea în continuare a rezultatelor analizelor efectuate până în prezent de Comisia Europeană, BCE și Europol. Studiul a descris în detaliu producția, distribuția și punerea în circulație a produselor de tipul „movie money”, „prop copy” și a altor bancnote cu desen falsificat în UE și pe plan internațional. În acest sens, studiul a analizat abordările autorităților judiciare și de aplicare a legii de la nivel european, ale statelor membre și ale țărilor terțe cu privire la acest fenomen. Acest lucru este necesar pentru a încuraja o abordare comună la nivelul UE pentru a contracara această amenințare.

4. Monitorizarea indicatorilor cantitativi și calitativi

Articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2021/840 prevede că acest raport ar trebui să țină seama de indicatorii cantitativi și calitativi ai programului „Pericles IV”. Datele anuale privind acești indicatori sunt următoarele:

1. **Numărul de monede și bancnote euro falsificate detectate (bancnote: 476 000 în 2023/monede: 414 406 în 2023):** Obiectivul acestui indicator este acela de a menține sub control numărul de monede euro falsificate detectate (bancnote și monede) în intervalul de ± 5 % față de media aferentă perioadei 2014-2020 (671 000/174 112). Numărul bancnotelor falsificate este mai mic, iar numărul monedelor este mai mare decât obiectivul avut în vedere. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că legătura dintre program și acești indicatori este doar indirectă, deoarece există mai mulți factori externi care joacă un rol important în evoluția indicatorilor. Printre acești factori externi se numără evoluția anchetelor poliției și cantitatea producției de falsuri.
2. **Numărul de ateliere clandestine desființate (9 în 2023):** Obiectivul privind numărul de ateliere ilegale desființate este acela de a ține sub control acest număr într-un interval de ± 10 %, în medie, comparativ cu anul 2019 (22). Numărul de ateliere clandestine desființate în 2023 este mai mic decât obiectivul avut în vedere. După cum se explică la indicatorul 1, legătura dintre program și acest indicator este doar indirectă, deoarece există mai mulți factori externi care joacă un rol important în evoluția indicatorilor.
3. **Numărul de autorități competente unice care solicită participarea în cadrul programului (8 în 2023):** Acest indicator urmărește să măsoare interesul autorităților naționale competente față de program. Obiectivul pentru 2024 este 12, iar pentru 2027 este 24. Faptul că numărul de solicitanți unici a atins în al treilea an de punere în aplicare aproximativ 70 % din obiectivul intermediar pentru 2024 corespunde așteptărilor.
4. **Gradul de satisfacție al participanților la acțiunile finanțate prin program (98,97 % în 2023):** Acest indicator măsoară calitatea cursurilor de formare, astfel cum

a fost percepută de către participanți. Ținta este de 75 %. Rata de feedback pozitiv este semnificativ superioară obiectivului vizat.

5. **Feedbackul participanților care au participat deja la acțiuni Pericles anterioare cu privire la impactul programului asupra activităților lor de protejare a monedei euro împotriva falsificării (98,31 % în 2023):** Acest indicator măsoară sustenabilitatea acțiunilor programului. Ținta este de 75 %. Procentul de feedback pozitiv este semnificativ superior obiectivului vizat.

5. Concluzii și perspective

Programul „Pericles IV", la fel ca predecesorul său, rămâne un instrument important și eficient în lupta împotriva falsificării. Programul constituie baza pentru sprijinirea realizării de studii, menținerea și dezvoltarea cooperării și schimbul de bune practici între toți actorii implicați în lupta împotriva falsificării monedei euro. În sprijinul acestei afirmații vine și faptul că, în 2023, bugetul total a fost angajat în proporție de 99,88 %, reflectând interesul statelor membre pentru program.

Comisia diseminează regulat rezultatele acțiunilor sprijinite în cadrul programului către Grupul de experți în domeniul falsificării monedei euro (ECEG). În 2023, au avut loc trei reuniuni ale ECEG. Programul indică un grad ridicat de coerență și de complementaritate cu alte programe și acțiuni relevante de la nivelul Uniunii, deoarece este dedicat exclusiv protecției monedei euro prin prevenirea și combaterea unei anumite forme de crimă organizată, și anume falsificarea monedei euro. Această complementaritate pare clară în ceea ce privește ***instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații (TAIEX)*** al DG NEAR, care este utilizat cel mai adesea în sprijinul negocierilor de aderare, precum și în ceea ce privește Fondul DG HOME pentru securitate internă – componenta de cooperare polițienească[10], dedicat prevenirii și combaterii infracțiunilor în general. În urma includerii falsificării banilor printre prioritățile planului de acțiune operațional al EMPACT[11], Comisia colaborează îndeaproape cu coordonatorii EMPACT pentru a maximiza complementaritatea dintre cele două surse de finanțare.

Pe baza rezultatelor punerii în aplicare a programului și a analizei continue a amenințărilor emergente discutate în cadrul ECEG, prioritățile pentru 2024 sunt următoarele[12]:

- Sprijinirea activităților destinate îmbunătățirii cooperării între statele membre care sunt deosebit de afectate de producția și distribuția de falsuri;
- Promovarea cooperării cu autoritățile țărilor terțe în care există suspiciuni cu privire la producția de monedă euro falsificată sau dovezi în acest sens;
- Menținerea unui cadru eficient pentru protecția monedei euro în Europa de Sud-Est;
- Evoluții tematice:

[10] Regulamentul (UE) nr. 513/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire, în cadrul Fondului pentru securitate internă, a instrumentului de sprijin financiar pentru cooperarea polițienească, prevenirea și combaterea criminalității și gestionarea crizelor și de abrogare a Deciziei 2007/125/JAI a Consiliului (JO L 150, 20.5.2014, p. 93).

[11] EMPACT (Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale) este o inițiativă în materie de securitate derulată de statele membre ale UE pentru a identifica, a acorda prioritate și a aborda amenințările reprezentate de criminalitatea internațională organizată și gravă. În 2021, EMPACT a devenit un instrument permanent, astfel cum se prevede în Concluziile Consiliului privind continuarea permanentă a ciclului de politici ale UE privind criminalitatea internațională organizată și gravă. Bulgaria este statul membru din spatele priorității EMPACT vizând „infracțiunile în materie de proprietate intelectuală, falsificare de bunuri și monede".

[12] Prioritățile programului 2024 sunt o parte esențială a programului anual de lucru, care este anexat la DECIZIA COMISIEI din 30.1.2024 privind finanțarea programului „Pericles IV" și adoptarea programului anual de lucru pentru 2024, C(2024) 474 final.

- Distribuția falsurilor și a componentelor de înaltă calitate pe darknet și oferta online de produse precum „movie money” și „prop copy” (inclusiv bancnote cu desen falsificat);
- Sprijin pentru înființarea/consolidarea birourilor centrale naționale;
- Monede euro: lupta împotriva falsurilor de înaltă calitate, punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1210/2010 și procesarea monedelor euro improprii circulației.